

Dit document vormt slechts een documentatiehulpmiddel en verschijnt buiten de verantwoordelijkheid van de instellingen

► **B**

RICHTLIJN VAN DE RAAD

van 19 september 1983

betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk (Tweede bijzondere richtlijn in de zin van artikel 8 van Richtlijn 80/1107/EEG)

(83/477/EEG)

(PB L 263 van 24.9.1983, blz. 25)

Gewijzigd bij:

		Publicatieblad		
		nr.	blz.	datum
► <u>M1</u>	Richtlijn 91/382/EEG van de Raad van 25 juni 1991	L 206	16	29.7.1991
► <u>M2</u>	Richtlijn 98/24/EG van de Raad van 7 april 1998	L 131	11	5.5.1998
► <u>M3</u>	Richtlijn 2003/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 maart 2003	L 97	48	15.4.2003
► <u>M4</u>	Richtlijn 2007/30/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2007	L 165	21	27.6.2007

▼B

RICHTLIJN VAN DE RAAD

van 19 september 1983

betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk (Tweede bijzondere richtlijn in de zin van artikel 8 van Richtlijn 80/1107/EEG)

(83/477/EEG)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 100,

Gezien het voorstel van de Commissie ⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Europese Parlement ⁽²⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité ⁽³⁾,

Overwegende dat de resolutie van de Raad van 29 juni 1978 betreffende een actieprogramma van de Europese Gemeenschappen inzake de veiligheid en de gezondheid op het werk ⁽⁴⁾ voorziet in de vaststelling van specifieke geharmoniseerde procedures voor de bescherming van werknemers tegen asbest;

Overwegende dat in Richtlijn 80/1107/EEG van de Raad van 27 november 1980 betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan chemische, fysische en biologische agentia op het werk ⁽⁵⁾ een aantal bepalingen voorkomen waarmee bij deze bescherming rekening moet worden gehouden; dat in deze richtlijn is bepaald dat in bijzondere richtlijnen grenswaarden en specifieke voorschriften worden vastgesteld voor de in bijlage I ervan genoemde agentia, waaronder asbest;

Overwegende dat asbest een schadelijk agens is dat in een groot aantal arbeidssituaties wordt aangetroffen en dat bijgevolg veel werknemers aan een potentieel gevaar voor hun gezondheid zijn blootgesteld; dat crocidoliet wordt beschouwd als een buitengewoon gevaarlijk soort asbest;

Overwegende dat het bij de huidige stand van de wetenschappelijke kennis niet mogelijk is een niveau vast te stellen waaronder geen gevaar meer voor de gezondheid bestaat, maar dat een beperking van de blootstelling aan asbest niettemin het risico van ziekten welke verband houden met asbest, zal verminderen; dat deze richtlijn minimumvoorschriften bevat die zullen worden herzien op grond van de opgedane ervaring en de ontwikkeling van de techniek op dit gebied;

Overwegende dat de optische microscopie weliswaar niet de mogelijkheid biedt om de kleinste voor de gezondheid schadelijke vezels te tellen, maar desondanks de meest gebruikelijke methode voor het regelmatig meten van asbest is;

Overwegende aldus het belang van preventieve maatregelen voor de bescherming van de gezondheid van aan asbest blootgestelde werknemers en van de beoogde verbintenis voor de Lid-Staten inzake het toezicht op de gezondheid van die werknemers,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Deze richtlijn ►**M2** ————— ◀ heeft ten doel werknemers tegen gevaren voor hun gezondheid te beschermen, en deze gevaren, die

⁽¹⁾ PB nr. C 262 van 9. 10. 1980, blz. 7 en
PB nr. C 301 van 18. 11. 1982, blz. 6.

⁽²⁾ PB nr. C 310 van 30. 11. 1981, blz. 43.

⁽³⁾ PB nr. C 125 van 17. 5. 1982, blz. 155.

⁽⁴⁾ PB nr. C 165 van 11. 7. 1978, blz. 1.

⁽⁵⁾ PB nr. L 327 van 3. 12. 1980, blz. 8.

▼B

zich op het werk voordoen of kunnen voordoen door blootstelling aan asbest, te voorkomen. Zij behelst grenswaarden en andere bijzondere bepalingen.

▼M3**▼B**

3. Deze richtlijn doet geen afbreuk aan de bevoegdheid van de Lid-Staten om wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen toe te passen of in te voeren met het oog op een verdergaande bescherming van de werknemers, met name wat betreft de vervanging van asbest door minder gevaarlijke produkten.

▼M3*Artikel 2*

Voor de toepassing van deze richtlijn worden onder „asbest” de volgende vezelachtige silicaten verstaan:

- actinoliet, CAS-nummer 77536-66-4 ⁽¹⁾,
- bruine asbest (amosiet), CAS-nummer 12172-73-5 ⁽¹⁾,
- anthofylliet, CAS-nummer 77536-67-5 ⁽¹⁾,
- chrysotiel, CAS-nummer 12001-29-5 ⁽¹⁾,
- crocidoliet, CAS-nummer 12001-28-4 ⁽¹⁾,
- tremoliet, CAS-nummer 77536-68-6 ⁽¹⁾.

▼B*Artikel 3*

1. Deze richtlijn is van toepassing op werkzaamheden waarbij werknemers tijdens hun werk worden of kunnen worden blootgesteld aan stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen.

2. Bij werkzaamheden waarbij het gevaar van blootstelling aan stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen bestaat, moet dat gevaar worden beoordeeld, ten einde de aard en de mate van de blootstelling van de werknemers aan stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen vast te stellen.

▼M3

3. Mits het gaat om sporadische blootstellingen met een geringe intensiteit en uit de resultaten van de risicobeoordeling volgens lid 2 blijkt, dat de blootstellingsgrenswaarde voor asbest in de lucht van de arbeidsplaats niet zal worden overschreden, kunnen de artikelen 4, 15 en 16 buiten toepassing blijven, wanneer het werk bestaat in:

- a) korte niet-continue onderhoudsactiviteiten, waarbij uitsluitend met niet-broze materialen wordt gewerkt;
- b) het verwijderen van niet-beschadigde materialen, zonder deze stuk te maken, waarin de asbestvezels stevig in een matrix zijn gebonden;
- c) het inkapselen en omhullen van asbesthoudende materialen die in goede staat zijn;
- d) bewaking en onderzoek van de lucht en het nemen van monsters om vast te stellen of een bepaald materiaal asbest bevat.

3 bis. Na overleg met de sociale partners, overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijken, worden door de lidstaten praktische richtsnoeren opgesteld voor de omschrijving van sporadische blootstelling met een geringe intensiteit, als bedoeld in lid 3.

⁽¹⁾ Registratienummer van de Chemical Abstract Service (CAS).

▼ B

4. De werknemers en/of hun vertegenwoordigers in de onderneming of vestiging worden geraadpleegd over de in lid 2 bedoelde beoordeling en deze wordt herzien wanneer er redenen zijn om aan te nemen dat zij onjuist is of wanneer er materiële veranderingen in het werk plaatsvinden.

Artikel 4

Onder voorbehoud van artikel 3, lid 3, worden de volgende maatregelen getroffen:

1. voor de in artikel 3, lid 1, bedoelde werkzaamheden moet een door de bevoegde instantie van de Lid-Staat beheerd meldingssysteem worden ingevoerd;

▼ M3

2. Vóór de aanvang van de werkzaamheden doet de werkgever melding aan de verantwoordelijke autoriteit van de lidstaat, overeenkomstig de nationale wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen.

De melding moet tenminste een beknopte beschrijving bevatten van:

- a) de plaats waar de werkzaamheden worden verricht;
- b) de gebruikte of gehanteerde types en hoeveelheden asbest;
- c) de verrichte werkzaamheden en toegepaste procédés;
- d) het aantal betrokken werknemers;
- e) de datum waarop de werkzaamheden aanvangen, alsmede de duur ervan;
- f) de maatregelen die zijn genomen om blootstelling van werknemers aan asbest te beperken;

▼ B

3. de werknemers en/of hun vertegenwoordigers in de onderneming of vestiging hebben inzage in de melding met betrekking tot hun eigen onderneming of vestiging overeenkomstig de nationale wetgeving;

▼ M3

4. Telkens wanneer een verandering in de arbeidsomstandigheden kan leiden tot een aanzienlijke toename van de blootstelling aan stof van asbest of asbesthoudende materialen, dient een nieuwe melding te worden gedaan.

▼ M1*Artikel 5*

Het opspuiten van asbest voor het velouteren van oppervlakken en werkzaamheden die het gebruik van asbesthoudend isolatie- of geluid-dempend materiaal met een lage dichtheid (minder dan 1 g/cm³) inhouden, zijn verboden.

▼ M3

Onverminderd andere Gemeenschapsvoorschriften betreffende het in de handel brengen en het gebruik van asbest zijn activiteiten die de werknemers aan asbestvezels blootstellen bij de winning van asbest, bij de vervaardiging en de verwerking van asbestproducten, dan wel de vervaardiging en de verwerking van producten die doelbewust toegevoegde asbest bevatten, verboden, met uitzondering van het behandelen en storten van producten die afkomstig zijn van sloop en asbestverwijdering.

Artikel 6

Bij alle in artikel 3, lid 1, bedoelde werkzaamheden wordt de blootstelling op het werk aan stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen, tot een minimum beperkt en wordt zij in ieder geval onder de in artikel 8 vastgestelde grenswaarde gebracht, met name door de volgende maatregelen:

▼ M3

1. Het aantal werknemers dat aan stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen blootgesteld wordt of kan worden, wordt zo klein mogelijk gehouden.
2. De werkprocédés zijn zo ingericht dat er geen asbeststof wordt geproduceerd of dat, indien zulks onmogelijk is, er geen asbeststof in de lucht vrijkomt.
3. Alle ruimten en uitrustingen die dienen voor de behandeling van asbest, kunnen doeltreffend en regelmatig worden gereinigd en onderhouden.
4. Asbest en materialen waaruit asbeststof vrijkomt of die asbesthoudend zijn, worden opgeborgen en vervoerd in daartoe geschikte gesloten verpakkingen.
5. Afvalstoffen worden zo spoedig mogelijk verzameld en van de arbeidsplaats weggevoerd in geschikte gesloten verpakkingen met een etiket dat zij asbest bevatten. Deze maatregel geldt niet voor winningswerkzaamheden. De in de eerste alinea bedoelde afvalstoffen worden vervolgens behandeld overeenkomstig Richtlijn 91/689/EEG van de Raad van 12 december 1991 betreffende gevaarlijke afvalstoffen ⁽¹⁾.

Artikel 7

1. Afhankelijk van de resultaten van de eerste risicobeoordeling wordt, om de naleving van de in artikel 8 vastgestelde grenswaarde te waarborgen, op gezette tijden de concentratie aan asbestvezels in de lucht op het werk gemeten.
2. De monstername is representatief voor de persoonlijke blootstelling van de werknemer aan stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen.
3. De monstername wordt uitgevoerd na raadpleging van de werknemers en/of hun vertegenwoordigers in de onderneming.
4. De monstername wordt uitgevoerd door personeel met de vereiste deskundigheid. De daaropvolgende monsteranalyse wordt uitgevoerd in laboratoria die toegerust zijn voor het tellen van vezels overeenkomstig de methode van lid 6.
5. De duur van de monstername wordt zo gekozen dat, hetzij door meting hetzij door een tijdgewogen berekening, de representatieve blootstelling voor een achturige referentieperiode (één ploeg) kan worden vastgesteld.
6. De telling van de vezels gebeurt bij voorkeur met een fasecontrast-microscoop overeenkomstig de in 1997 ⁽²⁾ door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) aanbevolen methode of een methode die gelijkwaardige resultaten oplevert.

Bij het meten van de in lid 1 bedoelde asbestconcentratie in de lucht worden alleen vezels die langer zijn dan vijf micrometer, een breedte hebben van minder dan 3 micrometer en een lengte/breedteverhouding van meer dan 3:1 in aanmerking genomen.

Artikel 8

De werkgevers zorgen ervoor dat geen enkele werknemer wordt blootgesteld aan een asbestconcentratie in de lucht die groter is dan 0,1 vezel

⁽¹⁾ PB L 377 van 31.12.1991, blz. 20. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 94/31/EG (PB L 168 van 2.7.1994, blz. 28).

⁽²⁾ Determination of airborne fibre number concentrations. A recommended method, by phase-contrast optical microscopy (membrane filter method), WHO, Geneva, 1997 (ISBN 92 4 154496 1).

▼ M3

per cm³, berekend als tijdgewogen gemiddelde over een periode van acht uur (TGG).

▼ M1*Artikel 9***▼ M3****▼ M2**

2. De wijzigingen die voor de aanpassing van de bijlagen van deze richtlijn aan de technische vooruitgang nodig zijn, worden vastgesteld volgens de procedure van artikel 17 van Richtlijn 89/391/EEG van de Raad van 12 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van werknemers op het werk ⁽¹⁾.

▼ B*Artikel 10*

1. ► **M3** Wanneer de in artikel 8 vastgestelde grenswaarde wordt overschreden, worden de oorzaken voor deze overschrijding opgespoord en worden zo snel mogelijk passende maatregelen getroffen om deze situatie te verhelpen. ◀

Het werk in de betrokken zone mag alleen worden voortgezet indien er ter bescherming van de betrokken werknemers passende maatregelen worden genomen.

2. Ten einde de doeltreffendheid van de in lid 1, eerste alinea, genoemde maatregelen na te gaan, wordt de asbest in de lucht onmiddellijk opnieuw gemeten.

▼ M3

3. Wanneer de blootstelling niet met andere middelen kan worden beperkt en de grenswaarde het dragen van individuele ademhalingsapparatuur vereist, mag dit niet blijvend zijn en moet het voor iedere werknemer tot het strikt noodzakelijke worden beperkt. Voor werkzaamheden met individuele ademhalingsapparatuur worden rustpauzes voorzien, afhankelijk van de fysische en klimatologische belasting en, zo nodig, in samenspraak met de werknemers en/of hun vertegenwoordigers, overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijken.

Artikel 10 bis

Voordat wordt begonnen met sloop- of onderhoudswerkzaamheden neemt de werkgever, indien van toepassing na het opvragen van informatie bij de eigenaren, alle nodige maatregelen om de materialen waarvan wordt vermoed dat ze asbest bevatten, te identificeren.

Indien ook maar de geringste twijfel bestaat over de aanwezigheid van asbest in een materiaal of constructie, worden de van toepassing zijnde bepalingen van deze richtlijn gevolgd.

▼ B*Artikel 11***▼ M3**

1. Voor bepaalde werkzaamheden, zoals sloop, verwijdering, reparatie en onderhoud, waarvan kan worden verwacht dat ondanks preventieve technische maatregelen ter beperking van de asbestconcentratie in de lucht, de in artikel 8 vastgestelde grenswaarde zal overschreden worden, stelt de werkgever maatregelen vast voor de bescherming van de werknemers tijdens deze werkzaamheden, in het bijzonder:

a) krijgen de werknemers verplicht te dragen passende ademhalingsapparatuur en andere individuele beschermingsmiddelen;

⁽¹⁾ PB L 183 van 29. 6. 1989, blz. 1.

▼ M3

- b) worden er waarschuwborden aangebracht om erop te wijzen dat een overschrijding van de in artikel 8 vastgestelde grenswaarde kan worden verwacht;
- c) wordt de verspreiding van stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen buiten de ruimten/werkplek waar de activiteiten plaatsvinden, voorkomen.

▼ B

- 2. De werknemers en/of hun vertegenwoordigers in de onderneming of vestiging worden over deze maatregelen geraadpleegd voordat tot deze werkzaamheden wordt overgegaan.

Artikel 12

- 1. Voordat wordt begonnen met het slopen of het verwijderen van asbest en/of asbesthoudende materialen uit gebouwen, constructies, apparaten en installaties, dan wel uit schepen, wordt er een werkplan opgesteld.

▼ M3

- 2. In het in lid 1 bedoelde plan worden maatregelen opgenomen die nodig zijn voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk.

In het plan wordt met name voorgeschreven:

- dat het asbest en/of de asbesthoudende materialen worden verwijderd voordat de sloopwerkzaamheden worden uitgevoerd, behalve wanneer dit voor de werknemers een groter gevaar zou inhouden dan het asbest of de asbesthoudende materialen niet te verwijderen;
- dat zo nodig individuele beschermingsmiddelen als bedoeld in artikel 11, lid 1, onder a), worden verstrekt;
- dat zodra de sloop- of de asbestverwijderingswerkzaamheden beëindigd zijn, men er zich overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijken van vergewist dat er geen risico's van blootstelling aan asbest op het werk meer zijn.

▼ M1

- Op verzoek van de bevoegde autoriteiten moet het plan informatie bevatten over de volgende punten:

- aard en waarschijnlijke duur van de werkzaamheden;
- plaats waar de werkzaamheden worden verricht;
- methoden die worden gebruikt wanneer met asbest of asbesthoudende materialen wordt gewerkt;
- kenmerken van de apparatuur die wordt gebruikt voor:
 - de bescherming en ontsmetting van het met de werkzaamheden belaste personeel;
 - de bescherming van anderen die zich op of nabij de werkplek bevinden.

- 3. Op verzoek van de bevoegde autoriteiten moeten zij voor de aanvang van de beoogde werkzaamheden in kennis worden gesteld van het in lid 1 bedoelde plan.

▼ M3*Artikel 12 bis*

- 1. De werkgever zorgt voor een passende opleiding voor alle werknemers die aan asbesthoudend stof worden of kunnen worden blootgesteld. Deze opleiding wordt met regelmatige tussenpozen gratis verstrekt.

▼M3

2. De inhoud van de opleiding is voor de werknemers gemakkelijk toegankelijk. Zij verschaft hun de nodige kennis en vaardigheden inzake preventie en veiligheid, met name met betrekking tot:
- a) de eigenschappen van asbest en de invloed van asbest op de gezondheid, met inbegrip van het synergetische effect van roken;
 - b) de soorten producten of materialen die asbest kunnen bevatten;
 - c) de handelingen die kunnen leiden tot blootstelling aan asbest en het belang van preventieve controles om blootstelling tot een minimum te beperken;
 - d) veilige werkwijzen, controles en beschermingsmiddelen;
 - e) de geëigende rol, keuze en selectie, beperkingen en het juiste gebruik van ademhalingsapparatuur;
 - f) noodprocedures;
 - g) ontsmettingsprocédés;
 - h) verwijdering van afvalstoffen;
 - i) de eisen inzake medisch toezicht.
3. Op communautair niveau worden praktische richtsnoeren vastgesteld voor de opleiding van werknemers die asbest verwijderen.

Artikel 12 ter

Alvorens zij werkzaamheden zoals sloop of verwijdering van asbest kunnen verrichten, moeten bedrijven hun bekwaamheid op dit gebied aantonen overeenkomstig de nationale wetgeving en/of praktijken.

▼B*Artikel 13*

1. Voor elke in artikel 3, lid 1, bedoelde werkzaamheid worden, onder voorbehoud van artikel 3, lid 3, passende maatregelen getroffen om te bewerkstelligen dat:
- a) de plaatsen waar deze werkzaamheden worden uitgevoerd
 - i) duidelijk worden afgebakend en worden aangegeven met waarschuwingsborden;
 - ii) alleen toegankelijk zijn voor werknemers die deze plaatsen wegens hun werk of functie moeten betreden;
 - iii) zones zijn waar een rookverbod geldt;
 - b) zones worden ingericht waar de werknemers zonder gevaar voor besmetting door asbeststof kunnen eten en drinken;
 - c)
 - i) passende werk- of beschermende kleding ter beschikking wordt gesteld van de werknemers;
 - ii) deze werk- of beschermende kleding niet buiten het bedrijf wordt gebracht. Zij mag evenwel gewassen worden in daartoe uitgeruste buiten het bedrijf gelegen wasserijen als het bedrijf niet zelf voor de reiniging zorgt; in dat geval dient de kleding in gesloten recipiënten te worden vervoerd;
 - iii) de werk- of beschermende kleding en de normale kleding afzonderlijk worden opgeborgen;
 - iv) passende en adequate sanitaire voorzieningen met douches, indien het werk in een stoffige atmosfeer geschiedt, ter beschikking van de werknemers worden gesteld;
 - v) de beschermende uitrusting op een daartoe aangewezen plaats wordt bewaard en na ieder gebruik wordt gecontroleerd en ge-

▼B

reinigd en passende maatregelen worden genomen om defecte uitrusting te herstellen of te vervangen voordat deze weer wordt gebruikt.

2. De kosten van de krachtens lid 1 getroffen maatregelen mogen niet op de werknemers worden verhaald.

Artikel 14

1. Voor elke in artikel 3, lid 1, bedoelde werkzaamheid worden passende maatregelen genomen opdat de werknemers, alsmede hun vertegenwoordigers in de onderneming of de vestiging, adequate voorlichting krijgen over:

- de mogelijke gevaren voor de gezondheid van blootstelling aan stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen;
- het bestaan van voorgeschreven grenswaarden en de noodzaak van toezicht op het asbestgehalte in de lucht;
- voorschriften betreffende hygiënische maatregelen, met inbegrip van de noodzaak niet te roken;
- de te nemen voorzorgsmaatregelen met betrekking tot het dragen en het gebruiken van beschermende uitrusting en kleding;
- de bijzondere voorzorgsmaatregelen om de blootstelling aan asbest zo laag mogelijk te houden.

2. Naast de in lid 1 bedoelde maatregelen worden, onder voorbehoud van artikel 3, lid 3, passende maatregelen genomen opdat:

a) de werknemers en/of hun vertegenwoordigers in de onderneming of vestiging inzage krijgen in de resultaten van de asbestmetingen in de lucht en uitleg kunnen krijgen over de betekenis van deze resultaten;

▼M3

b) indien de resultaten de in artikel 8 vastgestelde grenswaarde overschrijden, de betrokken werknemers, alsmede hun vertegenwoordigers in de onderneming of vestiging, zo spoedig mogelijk in kennis worden gesteld van deze overschrijdingen en van de oorzaken daarvan, en de werknemers en/of hun vertegenwoordigers in de onderneming of vestiging worden geraadpleegd over de te nemen maatregelen of, in spoedgevallen, worden ingelicht over de getroffen maatregelen.

▼B*Artikel 15*

Onder voorbehoud van artikel 3, lid 3, worden de volgende maatregelen getroffen:

1. vóór de blootstelling aan stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen op de arbeidsplaats moet iedere werknemer in de gelegenheid worden gesteld een medische keuring te ondergaan.

Deze keuring dient een specifiek onderzoek van de borstkas te omvatten. Praktische aanbevelingen die de Lid-Staten bij de klinische keuring van werknemers als leidraad kunnen nemen, staan in bijlage II; deze aanbevelingen worden ►M2 volgens de procedure van artikel 17 van Richtlijn 89/391/EEG ◄ aangepast aan de technische vooruitgang.

Zolang de blootstelling duurt, moet ten minste éénmaal in de drie jaar gelegenheid voor een nieuwe keuring worden gegeven.

Van iedere werknemer wordt in overeenstemming met de nationale wetgevingen en praktijken een individueel gezondheidsdossier aangelegd;

▼B

2. naar aanleiding van de klinische keuring als bedoeld in lid 1, dient de arts of de instantie die voor het medisch toezicht op de werknemers verantwoordelijk is, zich overeenkomstig de nationale wetgevingen over eventueel verder te nemen individuele beschermende of preventieve maatregelen uit te spreken, dan wel deze vast te stellen; deze maatregelen kunnen in voorkomend geval inhouden dat de werknemer niet langer aan stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen mag worden blootgesteld;

▼M3

3. aan de werknemers wordt advies en informatie verschaft over elke medische keuring waaraan zij zich na het einde van de blootstelling kunnen onderwerpen.

De voor het medisch toezicht verantwoordelijke arts of instantie kunnen verklaren dat het medisch toezicht na het einde van de blootstelling zolang moet worden voortgezet, als zij voor de gezondheid van de betrokkene noodzakelijk achten.

Dit voortgezet toezicht gebeurt in overeenstemming met de nationale wetgevingen en/of praktijken;

▼B

4. de betrokken werknemer of de werkgever kan verzoeken om herziening van de in punt 2 bedoelde keuring, overeenkomstig de nationale wetgeving.

Artikel 16

Onder voorbehoud van artikel 3, lid 3, worden de volgende maatregelen getroffen:

1. de werkgever dient in een register aantekening te houden van de werknemers die met de in artikel 3, lid 1, bedoelde werkzaamheden zijn belast, met vermelding van aard en duur van hun werkzaamheden en blootstelling. Dit register kan worden ingezien door de arts en de instantie die verantwoordelijk is voor het medische toezicht. Elke betrokken werknemer kan inzage krijgen van zijn persoonlijke gegevens in het register. De werknemers en/of hun vertegenwoordigers in de onderneming of vestiging kunnen inzage krijgen van de anonieme collectieve gegevens van dit register;

▼M3

2. de in punt 1 bedoelde registers en de in artikel 15, punt 1, bedoelde individuele gezondheidsdossiers worden ten minste 40 jaar na het einde van de blootstelling bewaard, overeenkomstig de nationale wetgeving en/of praktijken;
3. de in punt 2 bedoelde bescheiden worden, overeenkomstig de nationale wetgeving en/of praktijken, aan de bevoegde nationale autoriteit overhandigd op het moment dat de onderneming haar activiteiten beëindigt.

Artikel 16 bis

De lidstaten voorzien in adequate sancties op niet-naleving van de in gevolge deze richtlijn vastgestelde nationale wetgeving. De sancties zijn doeltreffend, proportioneel en afschrikwekkend.

▼B*Artikel 17*

De Lid-Staten houden een register bij van de erkende gevallen van asbestose en mesothelioom.

▼ **M4**

Artikel 17 bis

Verslag over de tenuitvoerlegging

Om de vijf jaar dienen de lidstaten een verslag in bij de Commissie over de praktische tenuitvoerlegging van deze richtlijn in de vorm van een specifiek hoofdstuk van het verslag bedoeld in artikel 17 bis, leden 1, 2 en 3, van Richtlijn 89/391/EEG, dat als basis dient voor de evaluatie van de Commissie overeenkomstig artikel 17 bis, lid 4, van die richtlijn.

▼ **B**

Artikel 18

1. De Lid-Staten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om voor 1 januari 1987 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis. Deze datum wordt evenwel naar 1 januari 1990 verschoven wat de asbestwinning betreft.

2. De Lid-Staten delen de Commissie de tekst van de bepalingen van intern recht mede die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 19

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

▼M3**▼B***BIJLAGE II***Praktische aanbevelingen voor de klinische keuring van de werknemers, bedoeld in artikel 15, punt 1**

1. Volgens de huidige kennis kan blootstelling aan losse asbestvezels de volgende aandoeningen veroorzaken:
 - asbestose;
 - mesothelioom;
 - longkanker;
 - maag-en darmkanker.
2. De arts of de instantie die voor het medische toezicht op de aan asbest blootgestelde werknemers verantwoordelijk is, dient vertrouwd te zijn met de voorwaarden en omstandigheden van de blootstelling van elke werknemer.

▼M3

3. Het gezondheidskundig onderzoek van de werknemers geschiedt overeenkomstig de beginselen en gebruiken van de arbeidsgeneeskunde. Het dient minstens de volgende maatregelen te omvatten:
 - het aanleggen van een dossier met de medische voorgeschiedenis en het beroepsverleden van de werknemer;
 - een persoonlijk gesprek;
 - een algemeen klinisch onderzoek, met name van de borstkas;
 - onderzoeken van de ademhalingsfunctie (spirometrie en flow-volume-curve).

De voor het toezicht op de gezondheid verantwoordelijke arts of instantie besluiten op grond van de jongste inzichten van de arbeidsgeneeskunde tot verder onderzoek, zoals cytologisch onderzoek van het sputum, röntgenonderzoek van de borstkas of computertomografie.